

35. MIŠIČEV VODARSKI DAN – strokovni posvet slovenskih vodarjev

V Narodnem domu v Mariboru je 4. decembra 2024 potekal 35. Mišičev vodarski dan, strokovni posvet slovenskih vodarjev, ki ga organizirata VGB Maribor, d. o. o., in VGP Drava Ptuj, d. o. o., v sodelovanju z Ministrstvom za naravne vire in prostor (MNVP) ter Direkcijo RS za vode (DRSV).

Slika 1. Uvodni nagovor soorganizatorja VGB Maribor, d. o. o. – direktor Boštjan Rozman.

Posvet je namenjen predstavitvi strokovnih spoznanj, aktualnih problemov in praktičnih projektov na področju urejanja in upravljanja voda.

Posveta se je udeležilo več kot 400 strokovnjakov, ki se ukvarjajo z upravljanjem, urejanjem in varovanjem voda in okolja.

Udeležence posveta je nagovoril tudi minister za naravne vire in prostor Jože Novak.

Glede na poplavno ujmo, ki je velik del Slovenije prizadela avgusta 2023, so bile **poplave v letu 2023** začetna tema letošnjega posveta. Predstavljene so bile izdelane analize poplavnega dogodka. Zanimiv je bil pregled največjih poplav v zgodovini na reki Savi in Dravi, podan s strani Agencije RS za okolje (ARSO). Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani (FGG) je prikazala analizo vpliva poplavnega dogodka 2023 na projektne pretoke. Koncesionarji so podali pregled dogajanja ob poplavi avgusta 2023, prikazan je bil pregled aktivnosti pri izvajanju sanacijskih del na poškodovanih vodotokih. Izpostavljen je bil pomen varovalne vloge gozdov v hudourniških povirjih na zmanjšanje nevarnosti zemeljskih plazov, podana je bila analiza reliefnih dejavnosti proženja zemeljskih plazov na porečjih Kamniške Bistrice in Sore po ujmi avgusta 2023. Podana je bila analiza poplavnega dogodka v občini Mengeš in primerjava dosega poplave s predhodno izdelanimi poplavnimi kartami, ki tega dogodka niso zajele. Podan je bil tudi prikaz antropogenih vplivov na preusmerjanje poplavnih tokov s posledičnim poplavljanjem območij, kjer poplave niso pričakovane. Zanimiv je bil tudi pregled zakonodaje s področja protipoplavne varnosti javnih cest, ki še ni v celoti definirana s tehničnimi smernicami.

Zaradi izločanja poplavnih površin pri izvajanju protipoplavnih ukrepov je treba izvajati nadomestne ukrepe z gradnjo **zadrževalnikov visokih voda**. Težave pri njihovem umeščanju v prostor, posledice poplav in občasnega polnjenja suhih zadrževalnikov na kmetijskih zemljiščih ter primeri izvedenih

Slika 2. Udeleženci 35. Mišičevega vodarskega dne v Narodnem domu v Mariboru.

objektov so bili druga tema posveta. Podan je bil pregled številnih obstoječih vodnih zadrževalnikov na porečju reke Mure, kar kaže na strokovno pravičen koncept urejanja vodnega režima v preteklosti. Prikazane so bile aktivnosti in izzivi pri načrtovanju suhega zadrževalnika Razori kot ključnega objekta za varovanje dela Ljubljane pred poplavami. Za zadrževalnik Pod Sušo na Selški Sori, ki je v fazi gradnje, je bila prikazana izdelana optimizacija obratovanja s ciljem zmanjšanja potencialne poplavne škode v Železnikih. Suhi zadrževalniki v večini primerov zasedajo kmetijska zemljišča, občasne poplave povzročijo škodo na kmetijskih pridelkih. V prispevku Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je podan utemeljen predlog, da je ob gradnji zadrževalnikov treba razmišljati o nadomestnih zemljiščih za prizadete kmetovalce ter o primernih odškodninah ob vsakokratnem primeru škod.

Sonaravno urejanje vodotokov, ki je bilo predvsem pri izvajanju izrednih del upoštevano v manjšem obsegu, je predstavljalo posebno temo. V izrednih ukrepih, ki so potekali do junija, se je namreč prvenstveno odpravljala škoda po poplavah. Sledi obdobje sanacije, kjer bo sonaravno urejanje eden od načinov za izboljšanje odpornosti vodotokov proti podnebnim spremembam. Ob zagotavljanju ustrezne pretočnosti rečnih strug je treba omogočiti tudi ekosistemske funkcije vodnega in obvodnega okolja, za kar pa je treba zagotoviti dovolj prostora. Lanske poplave so nakazale potrebne razsežnosti vodnega prostora, kar bi morali upoštevati pri načrtovanju vodnih ureditev predvsem na območjih z ekstenzivno rabo prostora. V prispevku DRSV je bil prikazan razvoj hidromorfoloških študij v postopku presoje vplivov novih fizičnih posegov na stanje površinskih voda ter ugotovitve ob pregledu izdelanih študij. V prispevku Zavoda za ribištvo Slovenije (ZZRS) in Inštituta za vode RS (IzVRS) je bila prikazana uporaba habitatnega mo-

Slika 3. Pozdravni nagovor g. Jožeta Novaka, ministra za naravne vire in goščarstvo.

Slika 4. Povabljeni na okrogli mizi.

deliranja za dve izbrani vrsti rib na primeru načrtovanja renaturacije odseka reke Dravinje. ZZRS je prikazal združbo rib po vzpostavitvi rokava reke Vipave. DRSV je predstavila pripravo kataloga sonaravnih ureditev in posegov na področju urejanja voda.

Povezava površinskih voda s podzemnimi vodami, ki je pomembna tako s hidravličnega kot tudi z ekološkega vidika, je bila naslednja tema. V hidrološko-hidravličnem smislu je potrebno skupno obravnavanje površinskih in podzemnih voda. V mnogih primerih poplav so objekti ogroženi zaradi dviga podzemne vode, čeprav niso poplavljeni ob visokih gladinah površinskih voda. S strani Geološkega zavoda Slovenije (GeoZS) in DRSV je bil podan prispevek o razvoju konceptualnih modelov odvisnosti ekosistemov od podzemne vode in interakcije s površinsko vodo.

Največ prispevkov je bilo predstavljenih v sklopu **Aktualni projekti s področja urejanja voda** in upravljanja voda. Izmenjava informacij o aktivnostih, izkušnjah in strokovnih dosežkih predstavlja stalnico vsakoletnega posveta Mišičev vodarski dan. Ob predstavitvi šestih od skupno sedemnajst referatov iz tega sklopa je potekala živahna diskusija.

Na razpisane teme je bilo oddanih skupno 38 strokovnih prispevkov, ki so zbrani in natisnjeni v zborniku 35. Mišičevega vodarskega dne in dostopni na spletni strani organizatorja. Na posvetu je bilo predstavljenih 14, po mnenju organizacijskega odbora najzanimivejših prispevkov. Na spletni strani MVD je s pomočjo razpoložljivega brskalnika možen pregled vseh referatov, ki so bilo objavljena na dosedanjih Mišičevih dnevih.

Na predvečer posveta je bila v Vodnem stolpu v Mariboru organizirana **okrogla miza** z naslovom **Leto dni po poplavah**

v Sloveniji. Na podiju so nastopili minister MNVP Jože Novak, generalna direktorica direktorata za vode MNVP dr. Lidija Globevnik, direktor urada za planiranje in načrtovanje DRSV mag. Blaž Mozetič, prof. dr. Mojca Šraj iz UL FGG in kot moderator dr. Primož Banovec z Inštituta za vodarstvo. V razpravi o tem, katere aktivnosti so potrebne pri celostnem in dolgoročnem načrtovanju urejanja voda, je sodelovalo 30 vabljenih strokovnjakov. Poudarek je bil predvsem na upoštevanju podnebnih sprememb pri izdelavi hidroloških študij in hidravličnih analiz, na potrebni izdelavi celostnih načrtov urejanja voda in njihovem upoštevanju pri izvajanju sanacijskih del. Predstavljena so bila navodila za upoštevanje vpliva podnebnih sprememb pri izdelavi kart poplavne nevarnosti ter umeščanja in načrtovanja objektov na območjih ogroženih zaradi poplav, ki so bila predlagana v okviru delovne skupine strokovnjakov in sodelovanja DRSV in ARSO.

Za izdelavo potrebnih projektov in njihovo izvedbo, za kar je po zagotovitvi ministra zagotovljeno dovolj finančnih sredstev iz različnih virov, bo potrebno angažiranje velikega števila strokovnjakov. Zaradi podhranjenosti vodarstva v zadnjih 30 letih bo potrebno intenzivno kadrovsko usposabljanje in štipendiranje na ustreznih študijskih smereh. Kadrovsko sestavo vodarjev in hidrotehnikov bo treba še dodatno dopolniti s kadri biotehničnih ved (biologi, krajinarji, geologi...), da bo zagotovljen interdisciplinarni pristop pri načrtovanju in izvedbi posegov v vodni režim in vodno okolje.

Predsednik organizacijskega odbora MVD
Boštjan ROZMAN, univ. dipl. gosp. inž.